

Дослідження когнітивних функцій у хворих на хронічні вірусні гепатити

Чайка І. С.

СумДУ, кафедра інфекційних хвороб з епідеміологією

Research of cognitive function in patients with chronic viral hepatitis

Chaika I. S.

SSU, Department of Infectious Diseases and Epidemiology

E-mail: irene.chaika@yandex.ua; Chaika I. S.

Вступ. Вірусні гепатити є однією з найбільш поширених на сьогоднішній день інфекційних захворювань. Враховуючи той факт, що більшість форм первинного інфікування вірусними гепатитами перебігає без будь-яких клінічних ознак, приблизно у 80 % хворих його вперше діагностують на стадії хронічного процесу. Одним з основних ускладнень даної патології є ураження центральної нервової системи з розвитком порушень різного ступеня тяжкості. Ознаками когнітивного здоров'я людини є такі поняття, як реалістичність сприйняття, ясне мислення, здатність до проблемної концентрації, адекватність самооцінки, прогностична компетентність. У хворих з когнітивною дисфункцією, в тому числі помірною, відмічається підвищена смертність. За результатами досліджень, майже 1/3 пацієнтів з помірними когнітивними розладами за 6-річний період спостережень померли [О. С. Левін, 2009]. Виявлення когнітивних порушень має важливе практичне значення і є основою для більш детального соматичного обстеження пацієнта і подальшого проведення терапії виявлених соматичних захворювань.

Матеріали та методи. Обстежено 47 хворих на ХВГ у віці ($44,0 \pm 3,0$) років з імовірною тривалістю захворювання ($5,0 \pm 1,0$) років, з них 15 жінок і 34 чоловіків. Для верифікації ХВГ здійснено клініко-лабораторне обстеження пацієнтів (фізикальне, загальноклінічне, біохімічне, молекулярно-генетичне та морфологічне дослідження). Когнітивні порушення встановлювали за допомогою нейропсихологічного дослідження - тест Mini-Mental State Examination (MMSE); нейропсихологічних тестів - тести малювання годинника, на запам'ятовування 5-ти слів, вербальних асоціацій (ТВА); шкали загальних порушень (GDS) та депресії Гамільтона (ШДГ).

Результати. 86 % обстежених відмічають погіршення пам'яті та порушення концентрації уваги –ТВА – 11 балів (Б), 68 % - порушення різних фаз сну, 23 % - погіршення апетиту та нудоту. Депресивні розлади середнього ступеня встановлено - у 37 %, легкого – у 49 % хворих, у 18 % - втрата зацікавленості до повсякденних справ, песимістичний настрій. 72 % обстежених мають ознаки астенії – підвищена втомлюваність, нестійкий настрій, втрата здатності до тривалого розумового і фізичного напруження, непереносимість гучних звуків, яскравого світла, різких запахів. Пацієнти, що вказують на наявний токсичний фактор (13), а саме алкоголь та вживання наркотичних засобів, не критичні до свого стану, мають гірші показники швидких нейропсихологічних тестів (ТВА 9Б; GDS 3 ст.), загальмовані під час розмови. Встановлено прямий кореляційний зв'язок середньої сили залежності виразності

порушень MMSE від терміну захворювання ($r = 0,350$, $p < 0,05$) та наявності додаткового токсичного фактору ($r = 0,541$, $p < 0,05$). На тлі базисної терапії за даними ШДГ спостерігається позитивна клінічна динаміка ($r = 0,746$, $p < 0,05$).

Висновок. Для переважної більшості хворих на ХВГ (86 %) характерні порушення когнітивних функцій різного ступеня тяжкості. Встановлена пряма залежність психо-неврологічного стану від тривалості захворювання і наявності токсичного фактору в анамнезі. У осіб молодого віку з незначною тривалістю захворювання (до 5 років), без досвіду вживання наркотичних речовин, дані досліджень не відхиляються від норми. За період проведення базисного лікування в стаціонарі достовірних відмінностей по результатам швидких тестів на індекс когнітивної функції не спостерігається, однак ряд показників, що характеризують дану сферу, а саме рівень уваги та епізодична пам'ять, покращались. Пацієнти відмічають також покращання сну і психо-емоційного стану загалом. Отримані дані дозволять на ранньому етапі виявляти групу ризику з прогресуванням когнітивних порушень. Показано значення основних факторів і їх вплив на розвиток когнітивних розладів при ХВГ, що дає можливість розробити науково-обґрунтовані рекомендації по організації медичної допомоги зазначеній категорії хворих.

Чайка, І.С. Дослідження когнітивних функцій у хворих на хронічні вірусні гепатити [Текст] / І.С. Чайка // Інфекційні хвороби в практиці лікаря-інтерніста: сучасні аспекти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції і Пленуму Асоціації інфекціоністів Сумщини, м. Суми, 4-5 червня 2014 р. / Редкол.: М.Д. Чемич, В.Д. Москалюк, О. І. Сміян, В.О. Терьошин, Н.І. Ільїна, В.В. Захлебаєва, А. І. Піддубна. - Суми : СумДУ, 2014. - С. 121-123.